

перше, творчість – це складне, комплексне психодуховне явище, яке зумовлене всім розмаїттям соціально-психологічних і психофізіологічних передумов. По-друге, творчо-пошукова діяльність людини сприяє розвитку особистості, де вирішальну роль у розгортанні творчого процесу відіграє творче мислення, креативність. По-третє, для творчості потрібні об'єктивні і суб'єктивні умови, котрі, крім наявності і розвиненості творчих здібностей соціального працівника, впливають також на результативність його фахових і творчих домагань як індивідуальності.

Тож творчість – це таке категорійне поняття, що характеризується максимальним обсягом, що охоплює широке поле людської практико-перетворювальної діяльності та її форм, методів, засобів, інструментів, механізмів, технік і процедур, та мінімальним змістом, що певним чином ускладнює її логіко-змістове визначення. За логікою здійснюваних ученими теоретизувань, наступним завданням постає визначення ознак творчої діяльності соціального працівника і психодидактичних умов, за яких їх актуалізаційне функціонування досягає максимально повного розвиткового перебігу. На підґрунті теоретичного аналізу категорії «творчість» в історії і теорії психології висновуємо, що соціальна творчість як особистісне явище і показник професійної компетентності соціального працівника – це така продуктивна діяльність, у результаті якої створюється новий продукт, який відрізняється новизною, оригінальністю, неповторністю, а також характеризується значимістю, корисністю, красою, простотою та гармонійністю, передбачає ефективне, красиве і гуманне розв'язання проблеми, конфліктів, сприяє самоактуалізації, самовираженню і самотворенню особистості. Водночас соціальна творчість є важливим мисленнєвим інструментом сучасного соціального працівника.

Список використаних джерел

1. Энгельмейер П.К. Теория творчества. Москва: Книжный дом «Либроком», 2010. 208 с.
2. Тейяр де Шарден П. Феномен человека. Москва: Прогресс, 2015. 333 с.

*Козлик М. І.
студентка магістратури
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: д. психол. н., професор
кафедри психології та соціальної роботи ТНЕУ
Фурман О.Є.*

ЗМІСТ ТА ФОРМИ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ДЕРЖАВИ МОЛОДИМ НАУКОВЦЯМ

У теперішній час перед країнами світу стоїть проблема переходу від економіки індустріального типу з широким використанням природних ресурсів до якісно нової економіки, що передбачає накопичення і застосування нових знань в усіх сферах життєдіяльності суспільства. Саме наука є тією рушійною силою, що великою мірою визначає динаміку й характер майбутнього

розвитку, економічний та людський потенціал. Сьогодні «наука стала основною виробничою силою, а її вплив на соціальний прогрес і економічне зростання постійно збільшується,... сприяє удосконаленню усіх виробничих сил, призводячи до зростання масштабів виробництва і споживання продукції (робіт, послуг), збільшення рівня життя і добробуту населення» [3, с. 5].

Розвиток науки є необхідним підґрунтям для інноваційного розвитку і підвищення конкурентоспроможності країни. «Абсолютна більшість найважливіших результатів у науці дослідники отримують у віковому інтервалі від 26 до 40 років, але за цим критерієм вікова структура вітчизняних дослідників досягла кризової межі: майже половину дослідників становлять особи віком 50 років і старше» [4, с. 134]. Молоді науковці віком від 25 до 40 років найчастіше залишають науку, що загострює у подальшому проблеми «відтоку мозків», старіння наукових кадрів, демографічні проблеми. Основна проблема сьогодення – скорочення чисельності вчених і деградація науки, яка є рушійною силою розвитку держави.

Окрім того, модернізація суспільства це процес його оновлення, осучаснення, удосконалення, трансформації головних соціальних інститутів, технологічної бази, системи цінностей тощо заради покращення якості життя та ефективнішого функціонування і гармонійного розвитку суспільства. Саме наука, виробляючи та поширюючи наукові знання, дає суспільству нові технології, нові джерела енергії, нові можливості для підвищення рівня життя і переходу на якісно новий рівень існування. Проте за умови поглиблення негативних трендів у сфері науки остання просто не здатна ефективно виконувати свої функції і відчутно впливати на розвиток суспільства. Виконувати свою ключову, вирішальну для модернізації українського суспільства роль вітчизняна наука здатна лише за певних умов: нормального фінансування і докорінної зміни ставлення з боку чинної влади.

Зазначимо, що у віковій структурі наукових кадрів України відбуваються негативні зміни, пов'язані зі швидким старінням та вибуттям найбільш продуктивної групи вчених. Старіння наукових кадрів становить загрозу інтелектуальній спадковості поколінь, призводить до втрати наукових шкіл, наукового кадрового потенціалу держави [4, с. 137]. Недостатнім є поповнення науки молодими науковцями, які мають переймати досвід старших колег. Існує загроза порушення безперервності і спадкоємності відтворення наукових кадрів, а також погіршення адаптованості наукової системи до нових економічних умов [2].

Водночас неефективність стимулювання працівників у науковій сфері. «Розрив зв'язку між якісною працею, кваліфікацією, суспільним значенням та рівнем заробітної плати, загального добробуту і суспільним статусом фахівця... проявляється у відпливі інтелектуального потенціалу зі сфер наукової і науково-технічної діяльності [4, с. 137]. Специфіка трудової мотивації молоді ґрунтується на пріоритетах матеріальної зацікавленості, бажання мати високий дохід для досягнення суспільної незалежності, задоволення потреб у забезпеченні гідного рівня життя, що завдяки трудовій діяльності, дозволять їй досягти високого професійного статусу.

Низька заробітна плата молодих вчених є однією з передумов низького рівня життя, що не спонукає до самореалізації та активного творчого життя.

Завдання державної політики щодо підтримки молодих науковців є врегулювання відносин, пов'язаних з науковою і науково-технічною діяльністю та створення умов для підвищення ефективності наукових досліджень і використання їх результатів для забезпечення розвитку усіх сфер суспільного життя [1]. Закон України «Про науково-технічну інформацію», який визначив основи державної політики в галузі науково-технічної інформації, порядок її формування і реалізації в інтересах науково-технічного, економічного і соціального прогресу країни. Закон регулює правові і економічні відносини громадян, юридичних осіб, держави, що виникають при створенні, одержанні, використанні та поширенні науково-технічної інформації, а також визначає правові форми міжнародного співробітництва в цій галузі.

Фінансове забезпечення і матеріальна підтримка регулюється академічними стипендіями — це стипендії Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, іменні стипендії, які призначаються учням, студентам і курсантам за результатами навчання, розміри та порядок призначення яких визначаються окремими нормативними актами, іменні або персональними стипендіями навчального закладу тощо [1].

Соціальні гарантії — матеріальні і юридичні запоруки, які забезпечують реалізацію соціально-економічних і соціально-політичних прав членів суспільства. До основних соціальних гарантій належать право на працю, право на відпочинок, право на житло, право на освіту й медичну допомогу тощо.

Матеріальні стимули вирізняються своєю інтегрованістю в товарно-грошові відносини, чого не можна сказати про нематеріальні. Матеріальні грошові стимули — заробітна плата, а також різного роду премії, доплати й надбавки. Заробітна плата не відповідає кількості і якості виконаної роботи.

Негрошові стимули — це умови побутового обслуговування на підприємстві, надання житла, путівок на відпочинок і лікування, а також прав на придбання дефіцитних благ, забезпечення дитячими установами, рівень організації праці й санітарно-гігієнічних умов в установах [1].

Соціальні стимули пов'язані з прагненням людей брати участь в управлінні, просуватися по соціально-професійних щаблях, мати престижну роботу. Це вплив на потребу працівника в самоствердженні і владі.

Моральні стимули пов'язані з потребами людини у визнанні й повазі, моральному схваленні. Ці стимули проявляються в таких формах, як усна й письмова подяки, нагородження різних видів, присвоєння почесних звань тощо. Стимулом може служити і сам процес праці, передусім рівень її змістовності, творчого характеру.

Список використаних джерел

1. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. Дата оновлення 16.07.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення:25.04.2019).
2. Про схвалення Концепції розвитку Національної академії наук України на 2014 - 2023 роки: Постанова Національної Академії Наук України від 25.12.2013 р. №187550-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v018755013> (дата звернення:25.04.2019).
3. Додонов О. В. Проблеми оплати праці молодих науковців у контексті інноваційного розвитку національної економіки. Україна: аспекти праці.

Науково – економічний та суспільно-політичний журнал. Київ 2012. №4. с.3-10.

4. Лебеда Т.Б. Рівень наукоємності ВВП як фактор економічного розвитку. Математичне моделювання в економіці. 2014 №1 с.134-142 URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/131749/15LebedaN.W.pdf?sequence=1>_(дата звернення:25.04.2019).

Кописов С.С.
*студент магістратури
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.пед.н., доцент,
доцент кафедри психології
та соціальної роботи ТНЕУ
Шафранський В.В.*

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ФІЗИЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МОЛОДІ

Проблема збереження здоров'я для будь-якої науки настільки значна, що усвідомлення самого факту методологічної проблематики мало місце в історії будь-якої науки тоді, коли дана наука піднімалася від рівня емпіричних досліджень до постановки теоретичних проблем. Специфіка дослідження методології проблеми здоров'язбереження в освіті досить багатоаспектна. У науці є значна низка ідей, заснованих на соціальних і особистісних передумовах послідовного накопичення знань, що дозволяють розглядати здоров'язбереження не тільки як уявлення про зміцнення соматичного здоров'я, а й створення психосоціального і духовного благополуччя.

Поняття здорового способу життя людей в цілому, зокрема, сьогодні, розглядається як один із пріоритетних напрямків розвитку системи освіти. Значущість формування цінностей здорового способу життя обумовлена необхідністю збереження і примноження здоров'я людей і вдосконалення їхнього фізичного, психічного соціального і духовного благополуччя. Добре самопочуття, фізична працездатність є умовою і базисом для розкриття творчого потенціалу особистості, її професійної самореалізації. Від того, наскільки ефективно вдається сформувати і закріпити спрямованість на здоров'язбереження в молодому віці, залежить в майбутньому спосіб життя молодої людини, стан її здоров'я, отже її благополуччя і задоволеність життям [2].

За останні десятиліття істотно підвищилися вимоги до здоров'я. Змінився і зміст його поняття. Замість одностороннього, переважно соматичного, прийшов цілісний, холістичний та інтегративний підхід. У зміст поняття «здоров'я» були включені всі складові людини, яка є найскладнішою відкритою (для зовнішніх впливів) психо-біо-соціальною системою, яка в змозі функціонувати й існувати лише при наявності зовнішнього середовища. В основі валеології – феномен життя, що забезпечується типовими спеціалізованими структурами. Діяльність цих структур реалізується постійною циркуляцією потоків пластичних речовин, енергії та інформації всередині системи, а також між нею та навколишнім